

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 18 marca 2025 r.

Poz. 257

UCHWAŁA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 6 marca 2025 r.

w sprawie uczczenia Macieja Kazimierza Sarbiewskiego w 430. rocznicę urodzin

W czasach świetności Rzeczypospolitej, 24 lutego 1595 roku, w Sarbiewie pod Płońskiem urodził się Maciej Kazimierz Sarbiewski – wybitny europejski intelektualista oraz jeden z najdoskonalszych przedstawicieli polskiej kultury, przez kilkaset lat najbardziej znany na świecie polski poeta oraz teoretyk literatury. Wstąpił do Towarzystwa Jezusowego, a w 1623 roku otrzymał święcenia kapłańskie. Zdobył gruntowne wykształcenie w Polsce i w Rzymie, został doktorem filozofii i teologii, wykładał poetykę i retorykę w kolegiach jezuickich w Krożach na Żmudzi i w Połocku oraz w Akademii Wileńskiej. Od 1635 roku był nadwornym kaznodzieją króla Władysława IV Wazy.

Maciej Sarbiewski to najwybitniejszy łaciński poeta Europy XVII wieku, przedstawiciel baroku. Tworzył ody, epody i epigramaty, wzorował się na poetach antycznych i Janie Kochanowskim. Nazywano go sarmackim lub chrześcijańskim Horacym. Liczne ody poświęcił głównie tematyce religijnej, natomiast w odzie do rycerstwa polskiego, przetłumaczonej na język polski przez Samuela Twardowskiego, zwracał się z przestrogą przed „psuciem” Ojczyzny. W innych utworach opiewał piękno ojczystej ziemi i sukcesy militarne hetmana Jana Karola Chodkiewicza.

Stworzył dzieła teoretycznoliterackie, jak: „O poezji doskonałej, czyli Wergiliusz i Homer” i „Wykłady poetyki”, w tym rozprawę „O poincie i dowcipie”. Pisał też epos o dziejach Polski pt. „Lechiada”. Tradycję antyczną wpisywał w kulturę i myśl chrześcijańską, m.in. w traktacie mitologicznym „Bogowie pogan”. Podejmował problematykę uniwersalną, rozważał kwestię miejsca człowieka w świecie, rozdarcia między ziemią a niebem i naturą a łaską, nawiązywał do mistycznej biblijnej „Pieśni nad Pieśniami”. Miał zdolności kompozytorskie, śpiewał i grał na kilku instrumentach.

Już w wieku 28 lat uhonorowany został najważniejszą nagrodą literacką – papieskim laurem poetyckim. Wcześniej otrzymało ją tylko dwóch polskich poetów: Klemens Janicki i Adam Schroeter. Przez kilkaset lat, do czasów Henryka Sienkiewicza i Ferdynanda Ossendowskiego, był polskim pisarzem, którego dzieła były najczęściej wydawane na świecie. W 1632 roku ukazała się edycja jego najpopularniejszego dzieła – „Lyricorum libri IV” ozdobiona miedziorytami Petera Rubensa. Ten zbiór poezji miał w Europie i Stanach Zjednoczonych blisko sto wydań. Jeszcze w XIX wieku „Ody Kazimierza” w tłumaczeniu angielskim, były bardzo popularne w Zjednoczonym Królestwie. Choć jego dorobek tłumaczono na język polski, jest twórcą w Ojczyźnie mało znanym.

Maciej Sarbiewski zmarł w Warszawie w 1640 roku i został pochowany w kościele jezuitów, a po kasacie zakonu – w kościele pijarów. Po Powstaniu Listopadowym, w ramach represji wobec Polski, z rozkazu Moskali przeniesiono jego szczątki do anonimowej zbiorowej mogiły pod aleją cmentarną przy kościele św. Karola Boromeusza na Powązkach.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 430. rocznicę urodzin Macieja Kazimierza Sarbiewskiego – polskiego artysty światowej sławy i znaczenia, oddaje mu należny hołd, aby przywrócić jego twórczość współczesnym i przyszłym pokoleniom Polaków.

Marszałek Sejmu: *S. Hołownia*